

Кіщак Т. С.,

кандидат сільськогосподарських наук,
директор Наукової бібліотеки Національного університету
біоресурсів і природокористування України

**ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА –
СЕРЕДОВИЩЕ ШВИДКОГО ДОСТУПУ
ДО НАУКОВИХ ТА НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ**

У статті розглянуто необхідність створення електронної бібліотеки в сучасному університеті. Продемонстровано специфіку наповнення електронної бібліотеки на прикладі Наукової бібліотеки НУБіП України.

***Ключові слова:** електронна бібліотека, університет, навчальні видання, наукові видання.*

Протягом більшої частини існування людства інформація являла собою одну із основних цінностей, а бібліотеки були тим місцем, де цю інформацію можна було б віднайти.

Однак за останні два десятиліття ситуація радикально змінилася – від суспільства дефіциту інформації ми перейшли до суспільства інформаційного надлишку. І основним, для бібліотек, сьогодні є запитання: чи виживуть книгозбірні і як вони повинні змінитися, щоб бути успішними в нову цифрову епоху? [3].

Актуальність роздумів про майбутнє книги і бібліотеки не викликає сумнівів. У професійних друкованих виданнях, на конференціях і форумах, в аудиторіях вузів стало модним говорити про те, що паперова, друкована книга приречена, що через декілька років вона виявиться

пам'ятником історії, доказом «дитинства» людства, яке безповоротно втратить свої «пам'ятники», увійшовши в цифрову епоху. Звичайно, ми будемо читати, але з допомогою рідерів, планшетів, смартфонів. А бібліотеки – вже анахронізм, до них ніхто вже не хоче ходити, адже все, що необхідно, можна знайти в Інтернеті, записати, скачати, прочитати. І вкотре нам про це говорять так переконливо, що віриш: так воно і буде!

Однак ті, хто працює в бібліотеках, знають: люди не перестали ходити в бібліотеки. Ми розуміємо, що в нових умовах стрімко змінюється роль бібліотекаря. Наближається перебудова нашої професійної свідомості. Працювати так, як працювали вчора, ми не можемо, не маємо права. Але швидко перебудуватися більшість із нас неготові: якщо запитати бібліотекарів, що ви вважаєте «своєю роботою»? Вони нададуть відповідь: видавати і приймати книги [2].

Сьогодні в сучасному інформаційному суспільстві зрозуміло одне: бібліотеки повинні чітко знати своє призначення. В чому ж воно полягає для вузівських бібліотек?

Насамперед, в якісному інформаційному забезпеченні навчально-виховної та наукової діяльності вишу. Саме інформаційне обслуговування з використанням сучасних інформаційних технологій при виконанні бібліотекою властивих їй функцій зможе створити всі умови для реалізації цієї місії. Кожному зрозуміло, що контент Інтернету не існує сам по собі – його хтось наповнює. Всім відомо, що у всесвітній павутині багато неякісної та недостовірної інформації. Діяльність бібліотекаря в мережі різноманітна: вона передбачає довідково-інформаційне обслуговування, бібліографічне інформування за допомогою електронних каталогів, віртуальних виставок, створення електронних бібліотек та ін. [1].

Нині вирішення бібліотечних проблем, впровадження інноваційних форм роботи, розвиток бібліотечної галузі залежить від спеціалістів, що працюють в бібліотеках, тобто, від нас самих. При цьому бібліотекарі зобов'язані систематично займатися самовдосконаленням.

Вузівську бібліотеку часто називають інформаційним центром закладу освіти, оскільки вона дійсно займає особливе місце в університеті, та являє собою інформаційну основу науково-освітнього та виховного процесів. Розуміючи це, наукова бібліотека НУБіП України намагається оперативного реагувати на запити, вимоги та побажання користувачів, а також постійно підвищувати рівень професійної компетентності своїх працівників.

Тож у 2014 р. всі електронні видання, що надійшли до наукової бібліотеки (а це – 1407 документів) від науково-педагогічних працівників університету були розміщені в електронному каталозі наукової бібліотеки на сайті університету (<http://nubip.edu.ua/structure/library/>) та на сайті

бібліотеки (<http://library.nubip.edu.ua/>), з різними рівнями доступу згідно з авторськими договорами, укладеними із авторами цих видань.

Слід зазначити, що більшість авторів дозволили розміщення електронних видань лише з локальної мережі університету (92% від загальної кількості видань) і зовсім незначна кількість авторів (8%) погодилися на розміщення їх праць в мережі Інтернет. Таким чином, більшість електронних копій видань була доступна лише з локальної мережі бібліотеки через електронний каталог, де було створено окрему базу даних «Навчальні та наукові видання в електронному вигляді».

Однак розуміючи необхідність розширення доступу для користування електронними виданнями як для студентів, так і для співробітників університету, створено електронну бібліотеку НУБіП України на відкритому програмному забезпеченні, що доступна лише з локальної мережі університету. Наразі триває інтенсивне наповнення цієї бази даних електронними виданнями, що надійшли до бібліотеки у 2014–2015 рр.

Вцілому, електронна бібліотека НУБіП України містить повні тексти таких видань:

- авторефератів дисертацій (з 2015 р.)
- монографій
- навчальних посібників та підручників
- навчально-методичних матеріалів (методичних матеріалів до виконання лабораторних і практичних робіт, конспектів лекцій, робочих зошитів)
- цінних і рідкісних видань з фонду наукової бібліотеки НУБіП України.

Звісно, хотілося б, щоб такі електронні бібліотеки були доступні не лише через локальну мережу університету, але й через мережу Інтернет, тож ми сподіваємося, що з часом науково-педагогічні працівники нашого ВНЗ все таки погодяться на розміщення їх творів таким чином.

Список використаних джерел

1. Свергунова Н. М. Библиотеки: устойчивое развитие или тенденция к вымиранию? / Н. М. Свергунова // Научные и технические библиотеки. – 2014. – № 4. – С. 81–86.

2. Сукиасян Э. Р. Размышления о будущем книги и библиотеки / Э. Р. Сукиасян // Научные и технические библиотеки. – 2014. – № 4. – С. 77–80.

3. Steve Coffman. So Now What?: The Future for Librarians / Steve Coffman // Online Searcher: Information Discovery, Technology, Strategies. – 2013 – January-February. – P. 41.

Стаття надійшла до редакції 18.11.2015.

Кищак Т. С.

Научная библиотека

Национального университета

биоресурсов и природопользования Украины

Электронная библиотека – среда быстрого доступа к научным и учебным материалам

В статье рассмотрена необходимость создания электронной библиотеки в современном университете. Продемонстрирована специфика наполнения электронной библиотеки на примере Научной библиотеки НУБиП Украины.

***Ключевые слова:** электронная библиотека, университет, учебные издания, научные издания.*

Kyshchak T.

Scientific Library,

National University of Bioresources and

Natural Resources Use of Ukraine

E-library is an environment of fast access to scientific and educational materials

In the article the necessity of creating e-library for a modern university is considered. The specific of filling e-library is shown at the example of Scientific Library of National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine.

***Keywords:** e-library, university, educational editions, scientific editions.*